

Häkte

Kort om häkte:

- I häkte sitter personer som är misstänkta för att ha begått brott.
- Den som är häktad kan ha restriktioner, alltså inskränkningar i kontakten med omvärlden.
- Speciella uppsökare på häktet identifierar, kartlägger och motiverar missbrukare.
- På grund av platsbrist byggs det just nu flera nya häkten.

Det är sällan lugnt i en häkteskorridor. Bilden är från häktet i Norrköping.

I häkte sitter personer som misstänks för att ha begått brott och som häktats av domstol. I häktena kan också finnas gripna, anhållna, asylsökande som ska avvisas samt missbrukare eller psykiskt sjuka som tvångsomhändertagits och ska placeras på institution. Det görs en individuell plan för häktesvistelsen, och det påbörjas även en planering av verkställigheten av straffet i anstalt. Häktena ligger ofta i anslutning till ett polishus, ibland vid ett fängelse.

Häktning

En åklagare begär att en brottsmisstänkt person ska häktas, och det är en domstol som beslutar om häktning. Det gör den efter att ha tagit del av åklagarens misstankar mot personen. För att en person ska kunna häktas krävs att det brott han eller hon misstänks för kan ge fängelse i ett år eller däröver. Dessutom ska det finnas risk att den misstänkte avviker, förstör bevis eller fortsätter den brottsliga verksamheten.

Domstolen beslutar i samband med häktningen om när åklagaren senast ska väcka åtal mot den misstänkte personen. Om inte åtal

väcks inom två veckor ska rätten, med högst två veckors mellanrum, bestämma om personen ska förbli häktad. Någon bortre gräns för hur lång tid en person kan vara häktad finns inte.

Restriktioner

Kriminalvården ansvarar för verksamheten vid häktena, men är inte ensam myndighet att bestämma om de häktades tillvaro. Åklagare kan besluta att en häktad ska ha restriktioner. Det kan innebära

- att den häktade inte får ta emot besök
- att den häktade inte får umgås med andra häktade
- att post granskas av åklagaren
- att den häktade inte får se på tv, läsa tidningar, lyssna på radio eller på andra sätt följa med som sker i omvärlden.

Åklagarens beslut om restriktioner prövas av domstolen. Den häktade får restriktioner när utredningen av ett brott kan försvåras av att han eller hon har kontakter med omvärlden. Knappt hälften av de häktade har restriktioner.

Gemensamhet och sysselsättning

De häktade som inte har restriktioner får umgås med andra häktade, så kallad gemensamhet med andra intagna. De får också ha kontakt med yttvärlden via exempelvis tv, telefon, brev och besök. En häktad person ska också, så långt det är möjligt, erbjudas sysselsättning, även om han eller hon inte är skyldig att delta. Arbetet sker i enrum eller i en mindre gemensam arbetslokal.

De intagna har rätt till minst en timmes utvistelse om dagen.

Uppsökande verksamhet

På varje häkte finns uppsökare som har till uppgift att besöka narkotika-, alkohol- och dopningsmissbrukande häktade för att kartlägga beroendeproblematik och motivera till vård. Kvinnor och unga är särskilt prioriterade.

På häktet är missbrukaren isolerad från gruppträck från andra missbrukare och inte i ett aktivt missbruk. Därför är det ett viktigt tillfälle för påverkan.

Om den häktade vill ha ytterligare kontakt börjar en kartläggning. Hur ser missbruket ut? Hur stor är viljan att sluta? Finns den alls? Om den finns, ska uppsökaren försöka fånga upp den och motivera till drogfrihet, bland annat genom att motivera till placering på en behandlingsavdelning vid fällande dom.

Kriminalvårdens uppsökande verksamhet har successivt byggts ut. Nu söker man upp ungefär 8000 personer varje år.

Personal

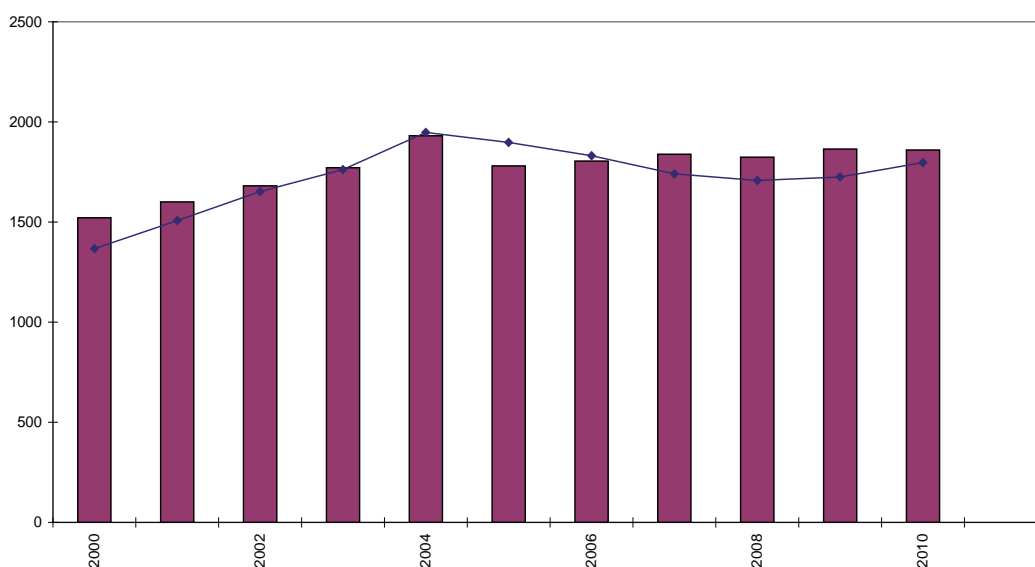
De som arbetar i häktet är till största delen kriminalvårdare. Deras arbetsuppgifter går bland annat ut på att mildra den häktades isolering, hantera abstinensperioder hos missbrukare, utreda klientens behov och ta fram underlag för beslut om eventuell placering i anstalt.

Nya häkten

Beläggningsen har under den senaste tioårsperioden varit mycket ansträngd. 2010 var medelbeläggningsen 1 797 klienter. I genomsnitt var 97 % av de ordinarie häktesplatserna belagda. Kriminalvårdens målsättning är att högst ha 95-procentig beläggning. Kriminalvården styr inte inflödet till häktena och måste därför säkra tillräcklig ledig kapacitet. Det måste också finnas möjlighet till omflyttningar vid exempelvis olämpliga klientkonstellationer.

För att råda bot på platsbristen på längre sikt har Kriminalvården byggt nya modernare häktesplatser. Under 2011 invigs nya platser i Sollentuna, Helsingborg och Göteborg. Totalt kommer antalet platser de närmaste åren att öka med ungefär 400 stycken.

Platsbeläggningsen i häkte 2000-2010

Platser (staplarna) och beläggning (kurvan) i häkte i genomsnitt 2000-2010.